

Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r.

Budgets of local government units in warmińsko-mazurskie voivodship in 2017

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Olsztynie, Warmińsko-Mazurski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Olsztyn, Warmińsko-Mazurski Centre for Regional Surveys

Autor

Author

Beata Olszewska

Kierujący

Supervisor

Elżbieta Lorek

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Bożena Jarząbek, Aleksandra Kłosińska, Ludwika Koniarz

ISBN 978-83-63285-58-6

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

olsztyn.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source



Urząd Statystyczny
w Olsztynie

10-555 OLSZTYN, UL. TADEUSZA KOŚCIUSZKI 78/82

Przedmowa

Przekazuję Państwu publikację „Budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim w 2017 r.” Celem opracowania jest przedstawienie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w województwie warmińsko-mazurskim. W publikacji zaprezentowano dochody, wydatki oraz wynik finansowy budżetów: samorządu województwa, miast na prawach powiatu, powiatów oraz gmin.

Opracowanie umożliwia poznanie wielkości oraz struktury dochodów i wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważniejsze cechy charakteryzujące budżety porównano do wskaźników ogólnokrajowych, a wybrane dane przedstawiono również za lata wcześniejsze.

Publikacja składa się z wyników badań, części tabelarycznej oraz uwag metodologicznych. Została ona wzbogacona o wykresy i mapy, które ilustrując najważniejsze zjawiska i procesy umożliwiają dokonywanie porównań między województwami, powiatami i gminami. Opracowanie dostępne jest na stronie internetowej Urzędu Statystycznego w Olsztynie.

Przekazując do rąk Państwa niniejsze opracowanie składam serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom za współpracę oraz przekazane dane, które przyczyniły się do wzbogacenia zawartości publikacji. Wyrażam również nadzieję, że publikacja dostarczy cennych informacji wszystkim zainteresowanym tematyką budżetów jednostek samorządu terytorialnego w naszym województwie. Jednocześnie proszę o zgłaszanie uwag i sugestii, które pozwolą udoskonalić kolejne opracowania z tego zakresu tematycznego.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Olsztynie



Marek Morze

Olsztyn, październik 2018 r.

Preface

I present the publication „Budgets of local government units in warmińsko-mazurskie voivodship in 2017”. The aim of the study is presenting financial situation of local government units in warmińsko-mazurskie voivodship. The publication presents revenue, expenditure and financial result of budgets: voivodship government, cities with powiat status and gminas.

The study enables to learn volume and structure of revenue and expenditure of local government units. The more important features characterizing budgets were compared to the country rates, and selected data were presented also for previous years.

The elaboration consists of survey results, the tabular part and methodological notes. It was enriched with charts and maps that illustrating the most important phenomena and processes enable comparisons between voivodships, powiats and gminas. The study is available on the website of the Statistical Office in Olsztyn.

Presenting this publication I would like to express my sincere gratitude to all persons and institutions for the cooperation and delivered data that enriched content of the publication. I hope this publication will deliver valuable information for all persons interested in the subject of budgets of local government units in our voivodship. At the same time I kindly ask for any comments and suggestions that will allow to improve next editions in this thematic scope.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn



Marek Morze

Olsztyn, October 2018

Spis treści

Contents

	Str. Page
Przedmowa <i>Preface</i>	3
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty <i>Symbols. Major abbreviations</i>	8
Synteza <i>Executive summary</i>	9
Analiza <i>Analysis</i>	11
Uwagi metodologiczne <i>Methodological notes</i>	26
Źródła i zakres danych <i>Sources and the scope of data</i>	26
Objaśnienia podstawowych pojęć <i>Explanation of basic definitions</i>	27
Spis wykresów <i>List of charts</i>	
Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu województwa w latach 2014–2017 <i>Chart 1. Revenue and expenditure of budgets of voivodship in 2014–2017</i>	12
Wykres 2. Struktura dochodów budżetu województwa według rodzajów w 2017 r. <i>Chart 2. Structure of revenue of budgets of voivodship by types in 2017</i>	13
Wykres 3. Struktura wydatków budżetu województwa według rodzajów w 2017 r. <i>Chart 3. Structure of expenditure of budgets of voivodship by types in 2017</i>	14
Wykres 4. Struktura wydatków budżetu województwa według działów w 2017 r. <i>Chart 4. Structure of expenditure of budgets of voivodship by divisions in 2017</i>	14
Wykres 5. Dochody i wydatki budżetów powiatów w latach 2014–2017 <i>Chart 5. Revenue and expenditure of budgets of powiats in 2014–2017</i>	15
Wykres 6. Struktura dochodów budżetów powiatów według rodzajów w 2017 r. <i>Chart 6. Structure of revenue of budgets of powiats by types in 2017</i>	16
Wykres 7. Struktura wydatków budżetów powiatów według rodzajów w 2017 r. <i>Chart 7. Structure of expenditure of budgets of powiats by types in 2017</i>	17
Wykres 8. Struktura wydatków budżetów powiatów według działów w 2017 r. <i>Chart 8. Structure of expenditure of budgets of powiats by divisions in 2017</i>	17
Wykres 9. Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu w latach 2014–2017 <i>Chart 9. Revenue and expenditure of budgets of cities with powiat status in 2014–2017</i>	19
Wykres 10. Struktura dochodów budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2017 r. <i>Chart 10. Structure of revenue of budgets of cities with powiat status by types in 2017</i>	19

	Str. Page
Wykres 11. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2017 r.	20
<i>Chart 11. Structure of expenditure of budgets of cities with powiat status by types in 2017</i>	
Wykres 12. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2017 r.	21
<i>Chart 12. Structure of expenditure of budgets of cities with powiat status by divisions in 2017</i>	
Wykres 13. Dochody i wydatki budżetów gmin w latach 2014–2017	22
<i>Chart 13. Revenue and expenditure of budgets of gminas in 2014–2017</i>	
Wykres 14. Struktura dochodów budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.	22
<i>Chart 14. Structure of revenue of budgets of gminas by types in 2017</i>	
Wykres 15. Struktura wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.	24
<i>Chart 15. Structure of expenditure of budgets of gminas by types in 2017</i>	
Wykres 16. Struktura wydatków budżetów gmin według działów w 2017 r.	24
<i>Chart 16. Structure of expenditure of budgets of gminas by divisions in 2017</i>	
 Spis map	
<i>List of maps</i>	
Mapa 1. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r.	11
<i>Map 1. Revenue and expenditure of budgets of local government units in 2017</i>	
Mapa 2. Dochody i wydatki budżetów województw w 2017 r.	13
<i>Map 2. Revenue and expenditure of budgets of voivodships in 2017</i>	
Mapa 3. Dochody budżetów powiatów w 2017 r.	16
<i>Map 3. Revenue of budgets of powiats in 2017</i>	
Mapa 4. Wydatki budżetów powiatów w 2017 r.	18
<i>Map 4. Expenditure of budgets of powiats in 2017</i>	
Mapa 5. Dochody budżetów gmin w 2017 r.	23
<i>Map 5. Revenue of budgets of gminas in 2017</i>	
Mapa 6. Wydatki budżetów gmin w 2017 r.	25
<i>Map 6. Expenditure of budgets of gminas in 2017</i>	

Tablice Excel*Excel tables*

Budżety jednostek samorządu terytorialnego	1
<i>Budgets of local government units</i>	
Budżety jednostek samorządu terytorialnego według rodzaju jednostki w 2017 r.	2
<i>Budgets of local government units by type of the entity in 2017</i>	
Dochody budżetów województw według województw w 2017 r.	3
<i>Revenue of budgets of voivodships by voivodships in 2017</i>	
Wydatki i wynik budżetów województw według województw w 2017 r.	4
<i>Expenditure and result of budgets of voivodships by voivodships in 2017</i>	
Dochody budżetów powiatów według województw w 2017 r.	5
<i>Revenue of budgets of powiats by voivodships in 2017</i>	
Wydatki i wynik budżetów powiatów według województw w 2017 r.	6
<i>Expenditure and result of budgets of powiats by voivodships in 2017</i>	
Dochody budżetów powiatów według rodzajów w 2017 r.	7
<i>Revenue of budgets of powiats by types in 2017</i>	
Dochody budżetów powiatów według działów w 2017 r.	8
<i>Revenue of budgets of powiats by divisions in in 2017</i>	
Wydatki i wynik budżetów powiatów według rodzajów w 2017 r.	9
<i>Expenditure and result of budgets of powiats by types in 2017</i>	
Wydatki budżetów powiatów według działów w 2017 r.	10
<i>Expenditure of budgets of powiats by divisions in 2017</i>	
Dochody budżetów miast na prawach powiatu według województw w 2017 r.	11
<i>Revenue of budgets of cities with powiat status by voivodships in 2017</i>	
Wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu według województw w 2017 r.	12
<i>Expenditure and result of budgets of cities with powiat status by voivodships in 2017</i>	
Dochody budżetów gmin według województw w 2017 r.	13
<i>Revenue of budgets of gminas by voivodships in 2017</i>	
Wydatki i wynik budżetów gmin według województw w 2017 r.	14
<i>Expenditure and result of budgets of gminas by voivodships in 2017</i>	
Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu według rodzajów w 2017 r.	15
<i>Revenue of budgets of gminas and cities with powiat status by types in 2017</i>	
Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu według działów w 2017 r.	16
<i>Revenue of budgets of gminas and cities with powiat status by divisions in 2017</i>	
Wydatki i wynik budżetów gmin i miast na prawach powiatu według rodzajów w 2017 r.	17
<i>Expenditure and result of budgets of gminas and cities with powiat status by types in 2017</i>	
Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu według działów w 2017 r.	18
<i>Expenditure of budgets of gminas and cities with powiat status by divisions in 2017</i>	

W wersji angielskiej: przedmowa, spis treści, synteza, tablice, wykresy, mapy, uwagi metodologiczne.

English version: preface, contents, executive summary, tables, charts, maps, methodological notes.

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i>
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
“W tym”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>term indicates that not all elements of sum are given</i>

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

tys.	tysiąc <i>thousand</i>	zł	złoty <i>zloty</i>
mln	milion <i>million</i>		

Synteza

Jednostki samorządu terytorialnego prowadzą gospodarkę finansową na podstawie budżetu przyjętego w formie uchwały. Jest to roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tych jednostek. Na budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego złożyły się budżety 114 gmin, 2 miast na prawach powiatu, 19 powiatów i województwa.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego uzyskały w 2017 r. dochody w kwocie 8 533,3 mln zł, co stanowiło 3,7% łącznych dochodów w kraju. Było to o 6,8% więcej niż w 2016 r. Jedynie samorząd województwa dysponował mniejszymi dochodami niż w roku poprzednim. Największy udział w dochodach ogółem miały gminy (58,4%). Kolejne pod względem udziału były miasta na prawach powiatu (20,4%), powiaty (15,3%) i samorząd województwa (6,0%).

Wydatki ogółem w 2017 r. osiągnęły wartość 8 559,7 mln zł i stanowiły 3,7% wydatków wszystkich samorządów w kraju. Były one wyższe o 13,0% niż w 2016 r. Największy udział w wydatkach ogółem miały gminy (59,1%). Kolejne pod względem udziału były miasta na prawach powiatu (19,6%), powiaty (15,2%) i samorząd województwa (6,1%).

Po nadwyżce z 2016 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły 2017 r. deficytem (minus 26,4 mln zł). Przyczynił się do tego deficyt gmin (minus 71,7 mln zł), województwa (minus 10,7 mln zł) oraz powiatów (minus 1,8 mln zł). Jedynie miasta na prawach powiatu uzyskały nadwyżkę (57,8 mln zł).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochody w 2017 r. wyniosły 5 947 zł, na co złożyły się dochody w wysokości 5 907 zł w miastach na prawach powiatu (9 lokata wśród województw w kraju), 4 368 zł w gminach (7 lokata), 1 142 zł w powiatach (1 lokata) i 356 zł w województwie (11 lokata). W porównaniu do średniej krajowej w poszczególnych samorządach dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe w powiatach o 16,1% i w gminach o 1,4%, natomiast niższe w województwie o 7,3% i w miastach na prawach powiatu o 5,2%. Wśród powiatów województwa warmińsko-mazurskiego najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 695 zł) i oleckim (1 493 zł), a najniższe w nowomiejskim (928 zł) i działdowskim (974 zł). Spośród gmin województwa warmińsko-mazurskiego najwyższe dochody na 1 mieszkańca uzyskała gmina Płoskinia (6 525 zł) i Mikołajki (6 117 zł), natomiast najniższe miasto Kętrzyn (3 526 zł) i gmina Węgorzewo (3 656 zł).

W 2017 r. wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 5 966 zł, na co złożyły się wydatki w wysokości 5 711 zł w miastach na prawach powiatu (11 lokata wśród województw w kraju), 4 431 zł w gminach (7 lokata), 1 143 zł w powiatach (1 lokata) i 364 zł w województwie (11 lokata). W porównaniu do średniej krajowej w poszczególnych samorządach wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca były wyższe w powiatach o 16,4% i w gminach o 2,1%, natomiast niższe w miastach na prawach powiatu o 8,3% i w województwie o 2,4%. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca wśród powiatów województwa warmińsko-mazurskiego odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 618 zł) i oleckim (1 551 zł), natomiast najniższe w nowomiejskim (912 zł) i działdowskim (933 zł). Spośród gmin województwa warmińsko-mazurskiego najwyższe wydatki na 1 mieszkańca uzyskała gmina Płoskinia (7 324 zł) i Stawiguda (6 064 zł), natomiast najniższe gmina Węgorzewo (3 566 zł) i Pisz (3 612 zł).

Executive summary

Local government units conduct their financial economy on the basis of the budget adopted in the form of the resolution. It is annual plan of incomes and expenses, revenues and expenditures of the local entity. The budgets of the local government units of the warmińsko-mazurskie voivodship were made up of the budgets of 114 gminas, 2 cities with powiat status, 19 powiats and the voivodship.

In 2017, local government units in warmińsko-mazurskie voivodship obtained revenues in the amount of PLN 8 523,3 million, which accounted for 3,7% of total revenue in the country. It was 6,8% more than in 2016. Only the voivodship self-government had smaller revenue than in the previous year. Gminas had the largest share of total revenues (58,4%), followed by cities with powiat status (20,4%), powiats (15,3%) and voivodship self-government (6,0%).

Total expenditures in 2017 amounted to PLN 8 559,7 million and accounted for 3,7% of expenditures of all local government in the country. They were 13,0% higher than in 2016. Gminas had the largest share of total expenditures (59,1%), followed by cities with powiat status (19,6%), powiats (15,2%) and the voivodship self-government (6,1%).

After the surplus from 2016, the budgets of local government units closed the 2017 with a deficit (minus PLN 26,4 million). The deficit of gminas (minus PLN 71,7 million), voivodship (minus PLN 10,7 million) and powiats (minus PLN 1,8 million) contributed to this. Only cities with powiat status achieved a surplus (PLN 57,8 million).

Revenues per capita in 2017 amounted to PLN 5 947, including revenues in the amount of PLN 5 907 in cities with powiat status (9th place among voivodships in the country), PLN 4 368 in gminas (7th position), PLN 1 142 in powiats (1st position) and PLN 356 in the voivodship (11th position). Comparing to the national average in individual self-governments, revenue per capita was higher in powiats by 16,1% and in gminas by 1,4%, while in the voivodship it was lower by 7,3% and in cities with powiat status by 5,2%. Among the powiats of warmińsko-mazurskie voivodship, the highest revenue per capita was reported in węgorzewski powiat (PLN 1 695) and in olecki powiat (PLN 1 493), and the lowest in nowomiejski powiat (PLN 928) and in działdowski powiat (PLN 974). Among the gminas of warmińsko-mazurskie voivodship, the highest revenue per capita received Płoskinia gmina (PLN 6 525) and Mikołajki gmina (PLN 6 117), the lowest Kętrzyn city (PLN 3 526) and Węgorzewo gmina (PLN 3 656).

Expenditures per capita in 2017 amounted to PLN 5 966, including expenditures in the amount of PLN 5 711 in cities with powiat status (11th place among voivodships in the country), PLN 4 431 in gminas (7th position), PLN 1 143 in powiats (1st place) and PLN 364 in the voivodship (11th place). Comparing to the national average in individual self-governments, expenditure per capita was higher in powiats by 16,4% and in gminas by 2,1%, while in cities with powiat status it was lower by 8,3% and in the voivodship by 2,4%. The highest expenditure per capita among powiats of the warmińsko-mazurskie voivodship was reported in the węgorzewski powiat (PLN 1 618) and in olecki powiat (PLN 1 551), while the lowest in nowomiejski powiat (PLN 912) and in działdowski powiat (PLN 933). Among the gminas of warmińsko-mazurskie voivodship, the highest expenditure per capita was obtained by the Płoskinia gmina (PLN 7 324), while the lowest Węgorzewo gmina (PLN 3 566) and Pisz gmina (PLN 3 612).

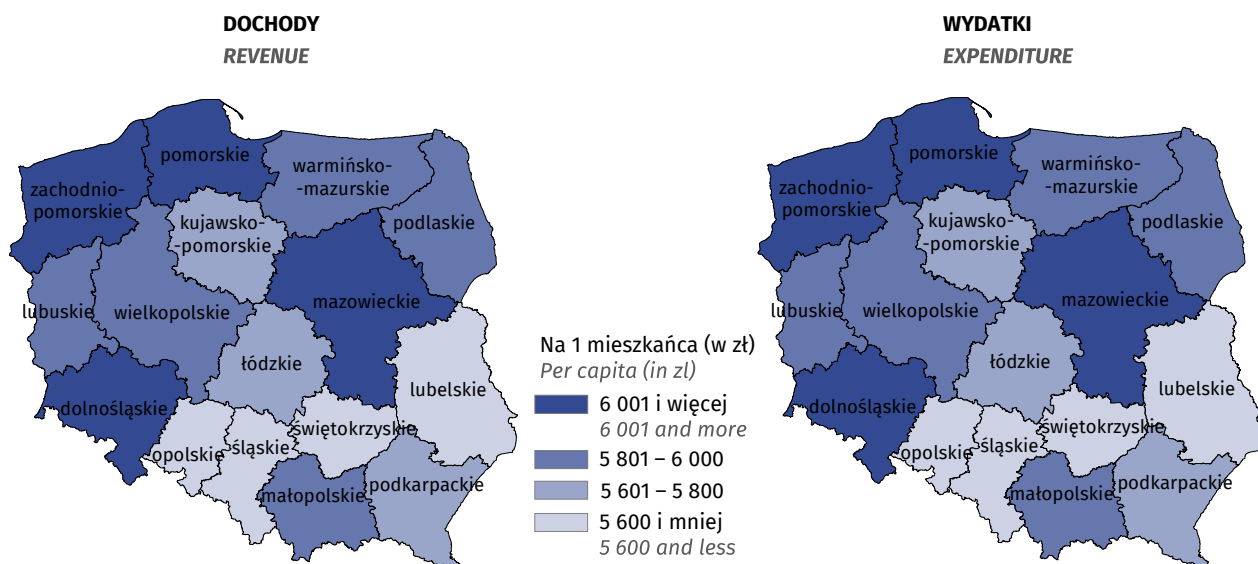
Analiza

Na budżety jednostek samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego złożyły się budżety 114 gmin, 2 miast na prawach powiatu, 19 powiatów i województwa. Dochody ogółem wyniosły w 2017 r. 8 533,3 mln zł i były wyższe o 6,8% od uzyskanych w roku poprzednim. Jedynie samorząd województwa dysponował mniejszymi dochodami niż w roku poprzednim. Dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły 3,7% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego w kraju. W strukturze ogółem dominowały dochody własne (38,1%), które wyniosły 3 254,0 mln zł i wzrosły w porównaniu do 2016 r. o 3,4%. Udział dotacji wyniósł 33,4%. Kwota dotacji osiągnęła poziom 2 848,1 mln zł i była wyższa o 16,5% niż w roku poprzednim. Subwencja ogólna osiągnęła poziom 2 431,2 mln zł (o 1,4% więcej niż w 2016 r.) i stanowiła 28,5% dochodów ogółem. Ze względu na rodzaj jednostki największy udział w dochodach ogółem miały gminy 58,4% (4 983,2 mln zł), następnie miasta na prawach powiatu 20,4% (1 736,8 mln zł) i powiaty 15,3% (1 302,2 mln zł). Najmniejszymi dochodami dysponował samorząd województwa 511,1 mln zł (6,0% dochodów wszystkich jednostek ogółem).

W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. dochody ogółem wyniosły 5 947 zł (wobec 5 983 zł średnio w kraju), co uplasowało warmińsko-mazurskie na 5 miejscu w kraju. Wśród województw najwyższe dochody na 1 mieszkańca osiągnęło województwo mazowieckie (7 151 zł) i pomorskie (6 366 zł), a najniższe śląskie (5 433 zł) i opolskie (5 454 zł).

Mapa 1. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r.

Map 1. Revenue and expenditure of budgets of local government units in 2017



Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. wyniosły 8 559,7 mln zł i były o 13,0% większe niż rok wcześniej. Udział wydatków bieżących w ogółem wyniósł 85,8%, a majątkowych 14,2%. Wzrosły zarówno wydatki bieżące (o 7,3%), które wyniosły 7 345,6 mln zł, jak i wydatki majątkowe (o 66,8%), które osiągnęły wartość 1 214,1 mln zł. Większość wydatków majątkowych (94,2%) przeznaczona była na inwestycje. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. wydatki ogółem wyniosły 5 966 zł, co dało 5 lokatę w kraju. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca uzyskało województwo mazowieckie (7 102 zł) i pomorskie (6 367 zł), a najniższe śląskie (5 437 zł) i opolskie (5 470 zł).

Największe wydatki poniesiono w gminach (5 054,9 mln zł), miastach na prawach powiatu (1 679,1 mln zł) i powiatach (1 304,0 mln zł). Najmniej wydał samorząd województwa (521,8 mln zł).

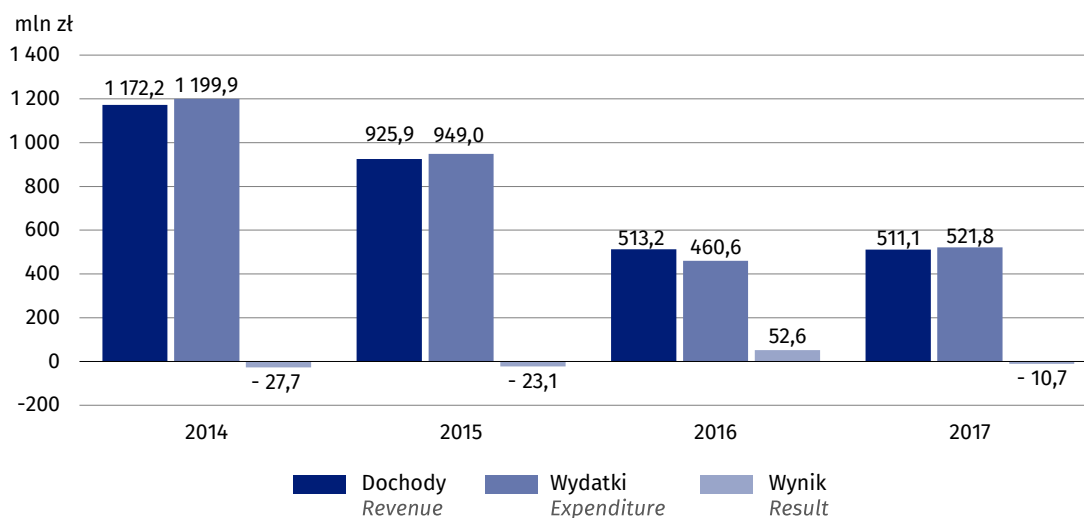
W 2017 r. jednostki samorządu terytorialnego zamknęły rok deficytem minus 26,4 mln zł, wobec nadwyżki 416,4 mln zł w 2016 r. Jedyne miasta na prawach powiatu uzyskały nadwyżkę w 2017 r. w wysokości 57,8 mln zł.

Budżet województwa

Dochody ogółem samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w 2017 r. wyniosły 511,1 mln zł i były mniejsze o 0,4% (o 2,1 mln zł) od uzyskanych w 2016 r. Miał na to wpływ spadek dochodów własnych (o 14,0%, tj. o 21,0 mln zł). Zwiększyły się natomiast dotacje ogółem (o 2,7%, tj. o 5,7 mln zł) i subwencja ogólna (o 8,6%, tj. o 13,2 mln zł). Udział dochodów samorządu województwa warmińsko-mazurskiego w dochodach wszystkich województw w Polsce wyniósł 3,5%.

Wykres 1. Dochody i wydatki budżetu województwa w latach 2014–2017

Chart 1. Revenue and expenditure of budgets of voivodship in 2014–2017



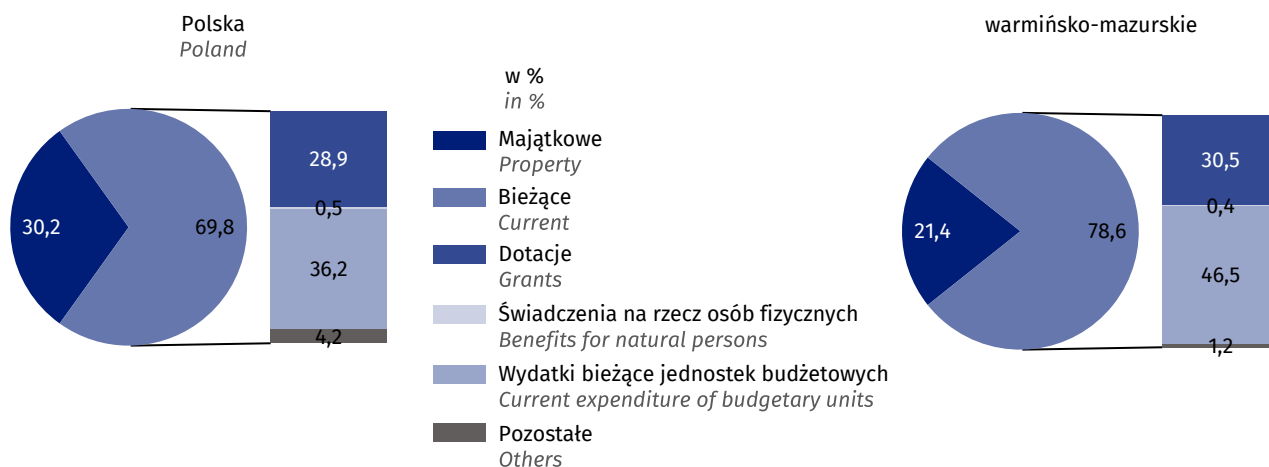
Dochody własne w 2017 r. osiągnęły wartość 128,9 mln zł. Ich głównym źródłem był podatek od osób prawnych (58,7%). Dotacje zasiliły budżet w wysokości 214,4 mln zł, a największą (35,0%) ich część stanowiły dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej. Subwencja ogólna zasiliła budżet samorządu województwa w kwocie 167,8 mln zł, a najwięcej (61,9%) pochodziło z części wyrównawczej.

Struktura dochodów samorządu województwa różniła się znacząco od struktury województw ogółem. W warmińsko-mazurskim przeważały dotacje, które stanowiły 42,0% dochodów ogółem, natomiast w kraju ich udział wyniósł 32,9%. W Polsce przeważały dochody własne, które stanowiły 52,7%, natomiast w województwie ich udział był o połowę mniejszy (25,2%). Subwencja ogólna w warmińsko-mazurskim stanowiła 32,8%, a średnio w kraju 14,4%.

Pomimo spadku dochodów w ujęciu rocznym samorząd województwa zwiększył wydatki o 13,3% (o 61,2 mln zł). W 2017 r. wydatki osiągnęły poziom 521,8 mln zł i stanowiły 3,6% wydatków wszystkich województw. Zwiększono wydatki zarówno bieżące (o 8,6%), jak i majątkowe (o 34,7%). Wydatki bieżące wyniosły 410,0 mln zł. Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 242,9 mln zł. Wydatki majątkowe wyniosły 111,8 mln zł, w tym 74,7% stanowiły inwestycje.

Wykres 3. Struktura wydatków budżetu województwa według rodzajów w 2017 r.

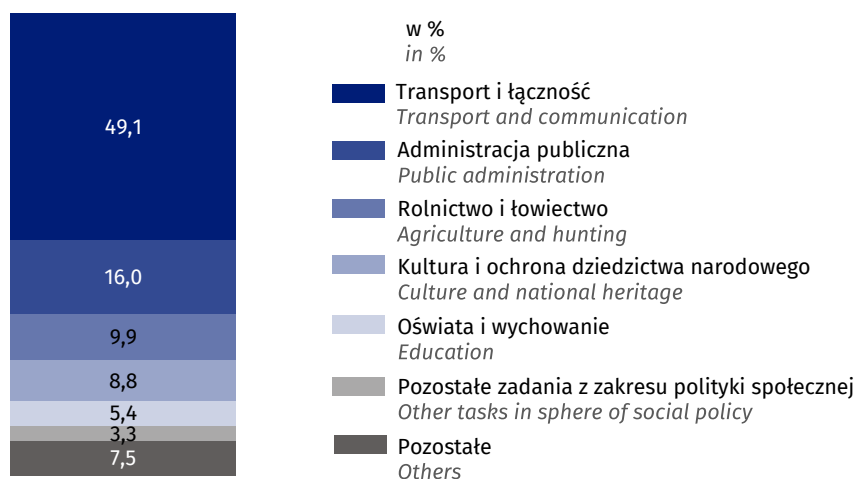
Chart 3. Structure of expenditure of budgets of voivodship by types in 2017



Struktura wydatków województwa była zbliżona do struktury w kraju. Udział wydatków bieżących wyniósł 78,6% (w kraju 69,8%), w tym 46,5% stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (w kraju 36,2%). Wydatki majątkowe województwa stanowiły 21,4% (w kraju 30,2%).

Wykres 4. Struktura wydatków budżetu województwa według działów w 2017 r.

Chart 4. Structure of expenditure of budgets of voivodship by divisions in 2017



W strukturze wydatków według działów prawie połowę stanowiły wydatki związane z transportem i łącznością (49,1%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki na administrację publiczną (16,0%) oraz rolnictwo i łowiectwo (9,9%).

W 2017 r. wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 364 zł i były niższe niż średnio w kraju o 2,4% (o 9 zł). Uplasowało to warmińsko-mazurskie na 11 miejscu wśród województw. Najwyższą wartość uzyskało zachodniopomorskie (472 zł) i lubuskie (469 zł), a najniższą łódzkie (261 zł) i śląskie (270 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 58 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku o połowę (o 49,9%).

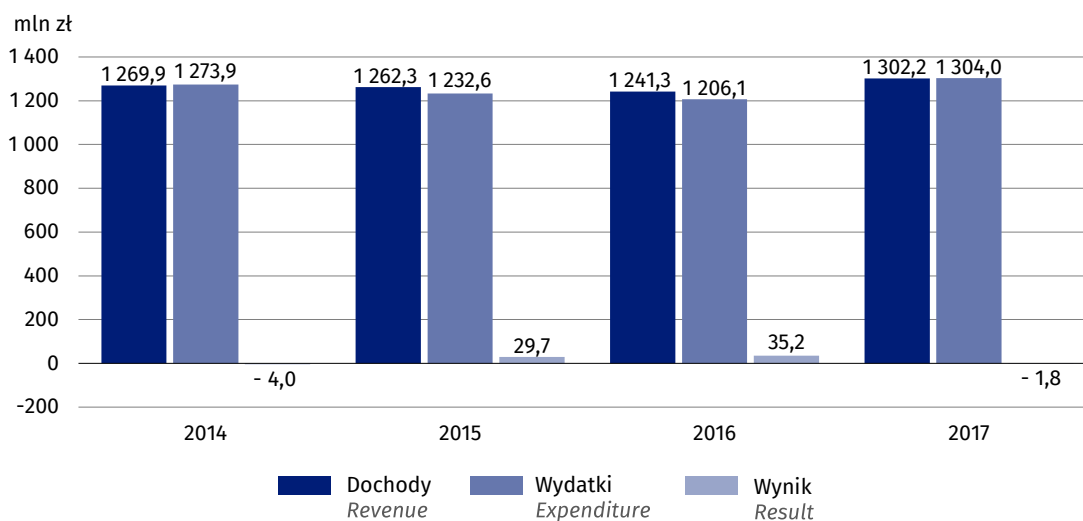
Pogorszył się wynik finansowy w ujęciu rocznym. Samorząd województwa zamknął rok 2016 nadwyżką (52,6 mln zł), jednak wyższy wzrost wydatków niż dochodów w 2017 r. skutkował deficytem w wysokości minus 10,7 mln zł. Warmińsko-mazurskie znalazło się w gronie 5 województw, które wykazały deficyt, w tym największy województwo lubuskie (minus 36,5 mln zł). Największą nadwyżkę uzyskało województwo mazowieckie (251,1 mln zł).

Budżety powiatów

Dochody ogółem powiatów (bez miast na prawach powiatu) województwa warmińsko-mazurskiego w 2017 r. wyniosły 1 302,2 mln zł i stanowiły 5,1% dochodów wszystkich powiatów w Polsce. W porównaniu z 2016 r. zwiększyły się o 4,9% (o 60,9 mln zł). Miał na to wpływ wzrost wszystkich grup dochodów.

Wykres 5. Dochody i wydatki budżetów powiatów w latach 2014–2017

Chart 5. Revenue and expenditure of budgets of powiats in 2014–2017



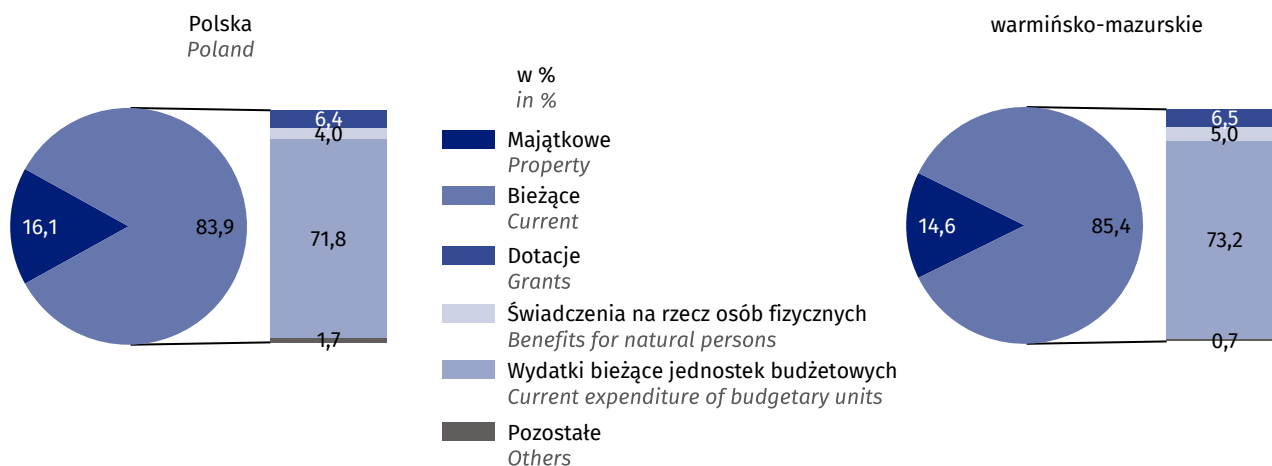
Dochody własne w 2017 r. osiągnęły wartość 376,9 mln zł i były wyższe o 6,6% (o 23,2 mln zł) w porównaniu do poprzedniego roku. Największy udział w nich miał podatek od osób fizycznych (46,6%). Kwota dotacji ukształtowała się na poziomie 301,4 mln zł i była o 12,4% (o 33,4 mln zł) wyższa niż 2016 r. Subwencja ogólna wyniosła 623,9 mln zł i w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła o 0,7% (o 4,3 mln zł).

Struktura dochodów powiatów w województwie była podobna do struktury w Polsce. Przeważał udział subwencji ogólnej, która w warmińsko-mazurskim wyniosła 47,9%, a w kraju 40,4%. Drugie pod względem udziału były dochody własne, które stanowiły 28,9% dochodów ogółem w województwie, a w kraju 35,8%. Najmniejszy udział miały dotacje: w województwie 23,2%, a w Polsce 23,8%.

Tak jak wzrosły dochody w ujęciu rocznym, tak też wzrosły wydatki powiatów. Wydatkowano 1 304,0 mln zł, tj. o 8,1% (o 97,9 mln zł) więcej niż rok wcześniej. Udział wydatków powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w wydatkach wszystkich powiatów w kraju wyniósł 5,1%. Wydatki bieżące wyniosły 1 113,3 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 3,5% (o 37,2 mln zł). Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 954,1 mln zł. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 190,7 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym prawie o połowę (o 46,7%, tj. o 60,7 mln zł). Prawie wszystkie z nich (98,9%) przeznaczono na realizację zadań inwestycyjnych.

Wykres 7. Struktura wydatków budżetów powiatów według rodzajów w 2017 r.

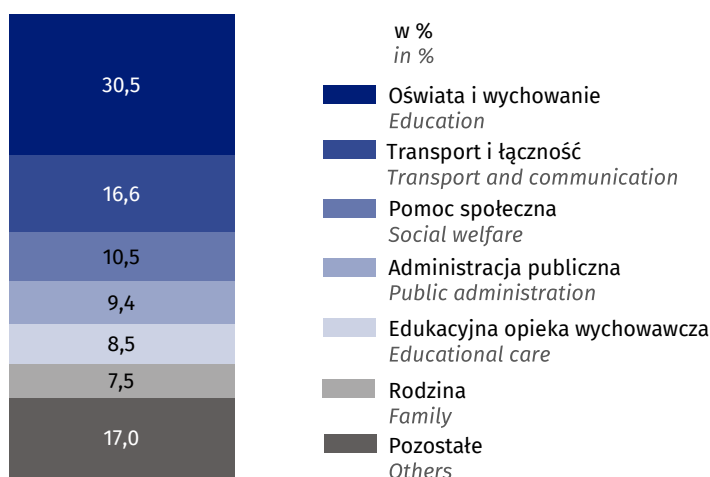
Chart 7. Structure of expenditure of budgets of powiats by types in 2017



W strukturze wydatków województwa, podobnie jak w kraju, przeważały wydatki bieżące: w warmińsko-mazurskim 85,4%, w kraju 83,9%. Spośród nich większość stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (73,2% wydatków ogółem, w kraju 71,8%). Wydatki majątkowe województwa stanowiły 14,6% (w kraju 16,1%).

Wykres 8. Struktura wydatków budżetów powiatów według działów w 2017 r.

Chart 8. Structure of expenditure of budgets of powiats by divisions in 2017

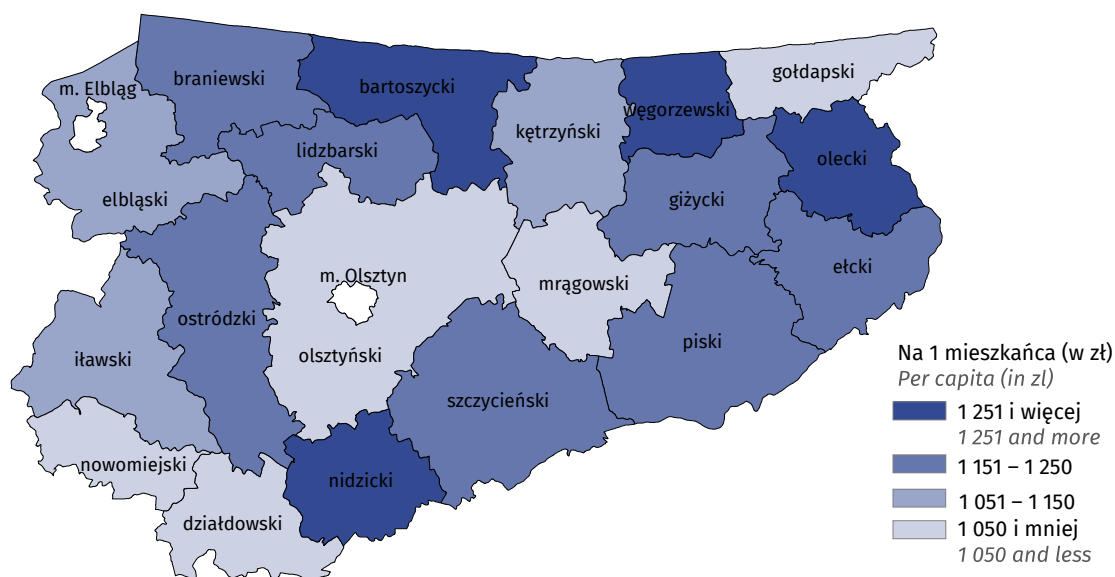


W strukturze wydatków według działów powiaty najczęściej wydatkowały na oświatę i wychowanie (30,5%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki związane z transportem i łącznością (16,6%) oraz pomocą społeczną (10,5%).

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. wyniosły 1 143 zł i podobnie jak w przypadku dochodów, utrzymały warmińsko-mazurskie na 1 miejscu w kraju. Były one wyższe niż średnia krajowa o 16,4% (o 161 zł). Najniższe wydatki odnotowano w województwie małopolskim (840 zł) i śląskim (865 zł). W województwie warmińsko-mazurskim 11 powiatów uzyskało wydatki wyższe od średniej wojewódzkiej. Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie węgorzewskim (1 618 zł) i oleckim (1 551 zł), a najniższe w nowomiejskim (912 zł) i działdowskim (933 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 165 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku prawie o połowę (o 46,4%).

Mapa 4. Wydatki budżetów powiatów w 2017 r.

Map 4. Expenditure of budgets of powiats in 2017

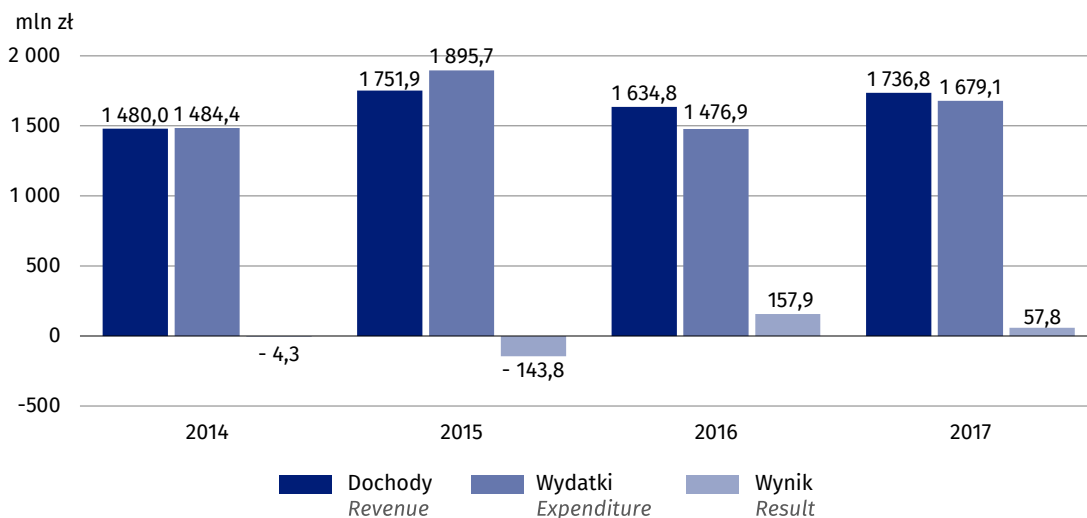


Po 2 kolejnych latach nadwyżki (w 2015 r. 29,7 mln zł i w 2016 r. 35,2 mln zł) pogorszył się wynik finansowy. Budżety powiatów zamknęły rok 2017 deficytem w wysokości minus 1,8 mln zł. Powiaty województwa warmińsko-mazurskiego znalazły się w grupie 7 województw, które zakończyły 2017 r. deficytem. Największy odnotowano w województwie łódzkim (minus 33,5 mln zł). Wśród 9 województw, które uzyskały nadwyżkę, najlepszy wynik przypadł powiatom województwa pomorskiego (48,4 mln zł). Wynik budżetów powiatów w kraju osiągnął wartość 28,1 mln zł. W województwie warmińsko-mazurskim 12 powiatów zakończyło rok 2017 nadwyżką, w tym największą powiat kętrzyński (3,1 mln zł), a 7 deficytem, w tym największym powiat szczycieński (minus 6,7 mln zł).

Budżety miast na prawach powiatu

W województwie warmińsko-mazurskim są 2 miasta na prawach powiatu: Elbląg i Olsztyn. Ich dochody ogółem w 2017 r. wyniosły 1 736,8 mln zł i były większe o 6,2% (o 102,1 mln zł) od uzyskanych w 2016 r. Miały na to wpływ wzrost dochodów własnych (o 2,2%, tj. o 18,7 mln zł) i dotacji ogółem (o 25,0%, tj. o 97,1 mln zł), pomimo spadku subwencji ogólnej (o 3,4%, tj. o 13,7 mln zł). Dochody ogółem stanowiły 2,2% dochodów miast na prawach powiatu w Polsce.

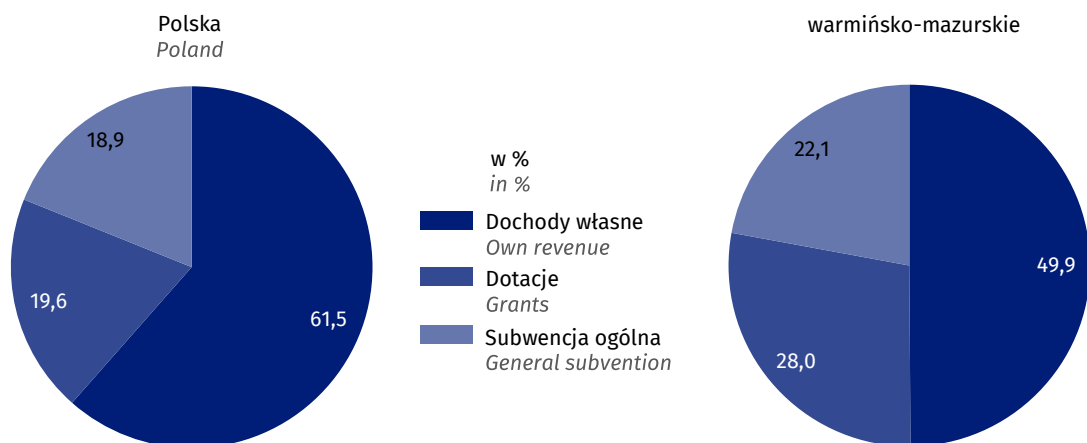
Wykres 9. Dochody i wydatki budżetów miast na prawach powiatu w latach 2014–2017
 Chart 9. Revenue and expenditure of budgets of cities with powiat status in 2014–2017



Dochody własne osiągnęły wartość 866,7 mln zł, w tym 43,6% pochodziło z podatku od osób fizycznych. W ramach dotacji miasta otrzymały 485,7 mln zł, w tym największa część pochodziła z dotacji celowych z budżetu państwa przeznaczonych na zadania z zakresu administracji rządowej (59,7%). Subwencja ogólna zasilila budżet miast w kwocie 384,4 mln zł, w tym zdecydowaną większość stanowiła część oświatowa (94,8%).

Struktura dochodów miast różniła się od struktury w kraju. W warmińsko-mazurskim przeważały dochody własne, które stanowiły połowę (49,9%) dochodów ogółem, natomiast w kraju ich udział był znacznie wyższy i wyniósł 61,5%. Drugie pod względem udziału były dotacje: w województwie stanowiły 28,0%, natomiast w Polsce 19,6%. Udział subwencji ogólnej w strukturze warmińsko-mazurskiego wyniósł 22,1%, a średnio w kraju 18,9%.

Wykres 10. Struktura dochodów budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2017 r.
 Chart 10. Structure of revenue of budgets of cities with powiat status by types in 2017

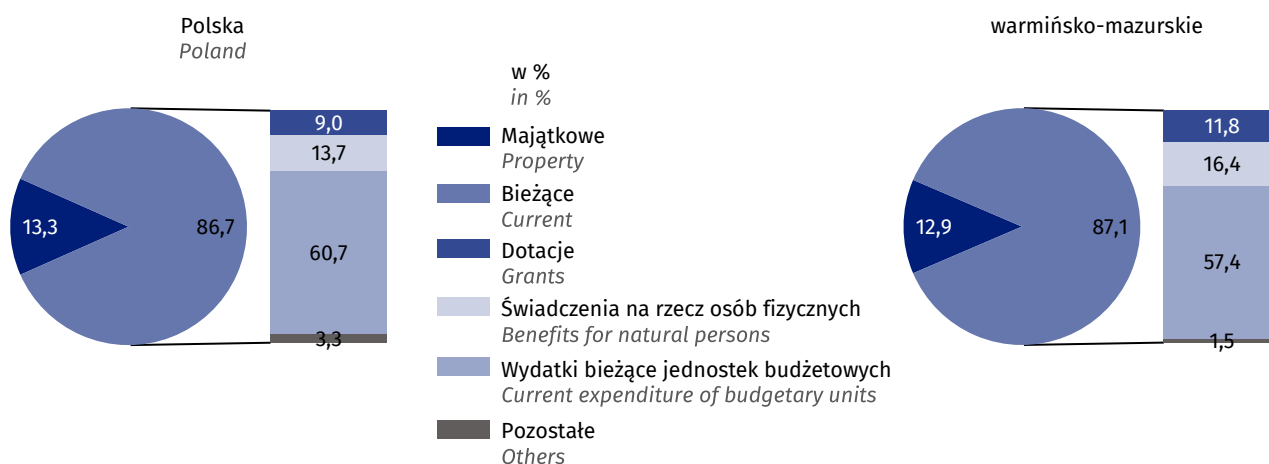


W przeliczeniu na 1 mieszkańca przypadało 5 907 zł dochodów ogółem. Wielkość ta poniżej średniej krajowej (6 229 zł) spowodowała, że województwo zajęło 9 lokatę w Polsce. Najwyższe dochody na 1 mieszkańca odnotowano w województwie mazowieckim (8 257 zł) i opolskim (6 701 zł), a najniższe w śląskim (5 317 zł) i kujawsko-pomorskim (5 419 zł). Dochody własne na 1 mieszkańca osiągnęły wartość 2 948 zł.

Podobnie jak wzrosły dochody w ujęciu rocznym, tak wzrosły i wydatki miast na prawach powiatu. Wydatki ogółem zwiększyły się o 13,7% (o 202,2 mln zł). W 2017 r. wydatki osiągnęły poziom 1 679,1 mln zł i stanowiły 2,1% wydatków wszystkich miast na prawach powiatu w kraju. Zwiększono wydatki zarówno bieżące (o 7,0%), jak i majątkowe (o 95,9%). Wydatki bieżące wyniosły 1 462,6 mln zł. Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 963,6 mln zł. Na wydatki majątkowe przeznaczono 216,5 mln zł, w tym 89,6% na inwestycje.

Wykres 11. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według rodzajów w 2017 r.

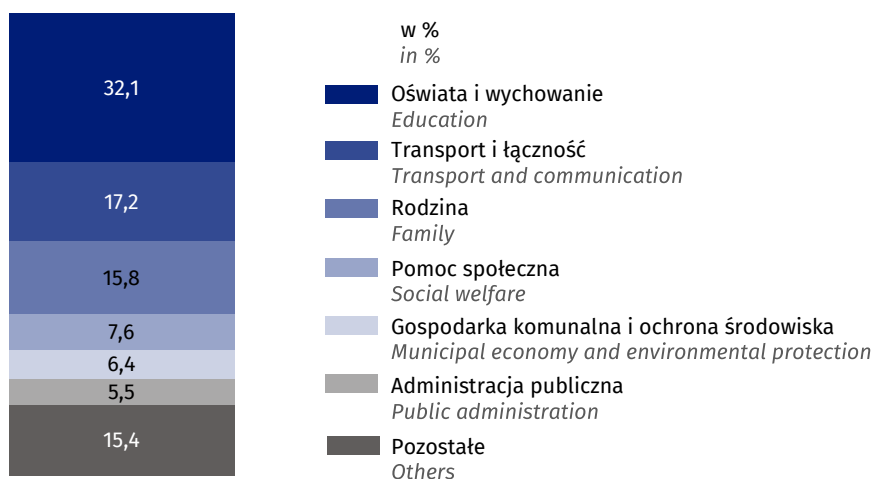
Chart 11. Structure of expenditure of budgets of cities with powiat status by types in 2017



Struktura wydatków miast na prawach powiatu była zbliżona do struktury w kraju. Udział wydatków bieżących w warmińsko-mazurskim wyniósł 87,1% (w kraju 86,7%), w tym 57,4% stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (w kraju 60,7%). Wydatki majątkowe stanowiły 12,9% (w kraju 13,3%).

Wykres 12. Struktura wydatków budżetów miast na prawach powiatu według działów w 2017 r.

Chart 12. Structure of expenditure of budgets of cities with powiat status by divisions in 2017



W strukturze wydatków według działów prawie jedną trzecią stanowiły wydatki związane z oświatą i wychowaniem (32,1%). Kolejne pod względem wielkości były też wydatki w dziale transport i łączność (17,2%) oraz rodzina (15,8%).

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. wyniosły 5 711 zł przy średniej krajowej 6 227 zł. Warmińsko-mazurskie zajęło 11 miejsce wśród województw. Najwyższą lokatę uzyskało mazowieckie (8 166 zł) i opolskie (6 678 zł), a najniższą śląskie (5 331 zł) i kujawsko-pomorskie (5 351 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 660 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku ponad dwukrotnie (o 117,8%).

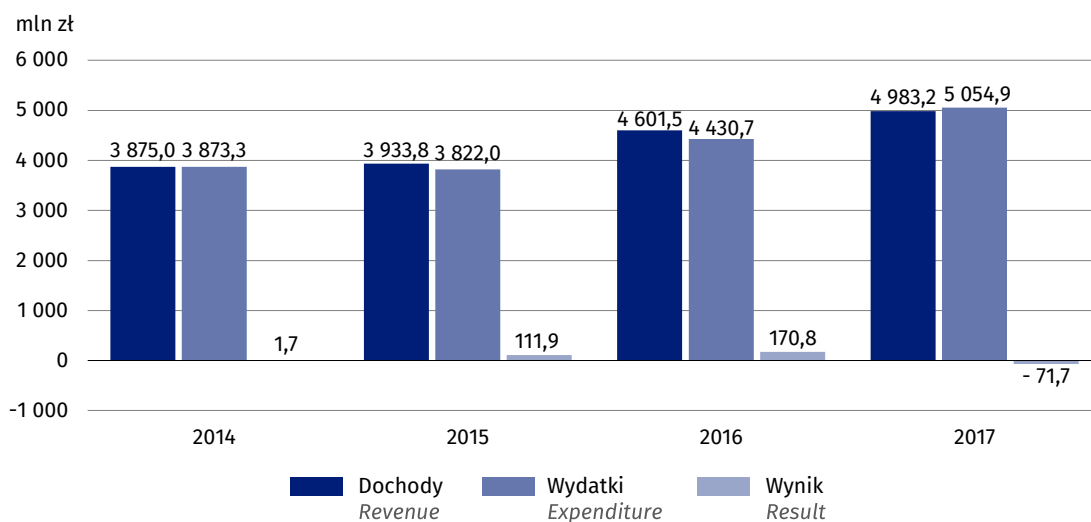
Rok 2017 był drugim z kolei rokiem, w którym miasta na prawach powiatu zamknęły budżet nadwyżką. Wyniosła ona 57,8 mln zł (w 2016 r. nadwyżka 157,9 mln zł). Wpłynęła na to nadwyżka budżetu uzyskana w Olsztynie 59,4 mln zł, pomimo deficytu w Elblągu minus 1,6 mln zł. W 2017 r. największą nadwyżką charakteryzowały się miasta na prawach powiatu województwa mazowieckiego (200,9 mln zł), a największym deficytem miasta województwa podlaskiego (minus 114,7 mln zł).

Budżety gmin (bez miast na prawach powiatu)

Dochody ogółem gmin (bez miast na prawach powiatu) województwa warmińsko-mazurskiego w 2017 r. wyniosły 4 983,2 mln zł i stanowiły 4,5% dochodów wszystkich powiatów w Polsce. W porównaniu z 2016 r. zwiększyły się o 8,3% (o 381,7 mln zł). Miał na to wpływ wzrost wszystkich grup dochodów.

Wykres 13. Dochody i wydatki budżetów gmin w latach 2014–2017

Chart 13. Revenue and expenditure of budgets of gminas in 2014–2017

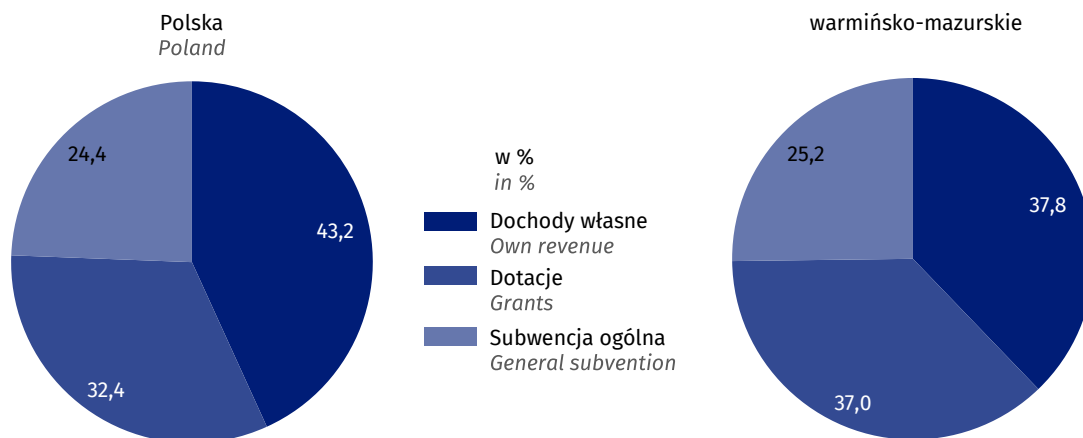


W 2017 r. dochody własne wyniosły 1 881,5 mln zł i były wyższe o 4,8% (o 86,3 mln zł) w porównaniu do 2016 r. Największy udział miały wpływy z podatku od osób fizycznych 34,5%. Kwota dotacji ukształtowała się na poziomie 1 846,6 mln zł i była wyższa o 16,9% (o 266,5 mln zł) niż rok wcześniej. Subwencja ogólna wyniosła 1 255,1 mln zł i w odniesieniu do 2016 r wzrosła o 2,4% (o 28,9 mln zł).

Struktura dochodów gmin w województwie była nieco odmienna od struktury w Polsce. W warmińsko-mazurskim udział dochodów własnych i dotacji był zbliżony (odpowiednio 37,8% i 37,0%), natomiast w kraju przeważał zdecydowanie udział dochodów własnych (43,2%) nad dotacjami (32,4%). Najmniejszy udział miała subwencja ogólna: w województwie 25,2%, a w Polsce 24,4%.

Wykres 14. Struktura dochodów budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.

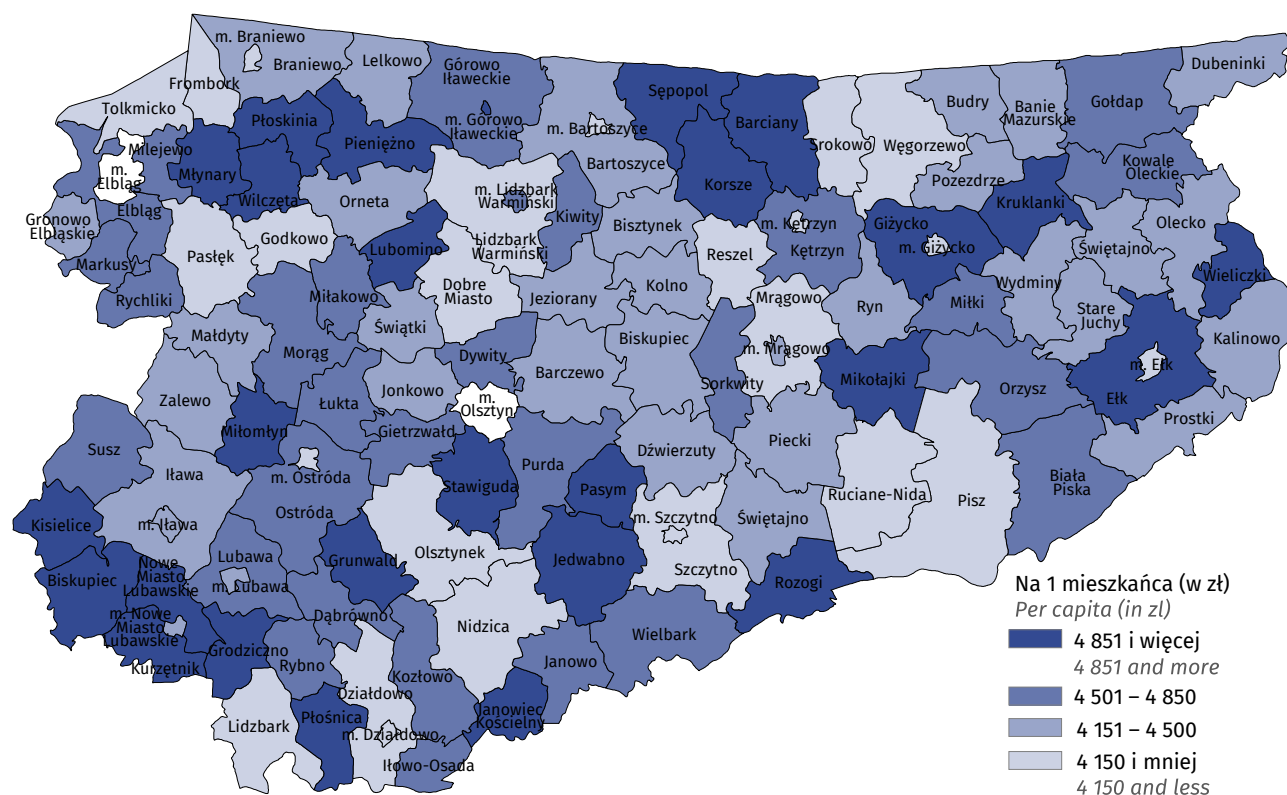
Chart 14. Structure of revenue of budgets of gminas by types in 2017



Pod względem osiągniętych dochodów ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca warmińsko-mazurskie znalazło się na 7 miejscu w kraju. Wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 4 368 zł, przy średniej krajowej 4 307 zł. Najwyższym wynikiem charakteryzowało się województwo pomorskie (4 858 zł) i zachodniopomorskie (4 642 zł), a najniższym opolskie (3 778 zł) i świętokrzyskie (3 955 zł). W województwie warmińsko-mazurskim 3 gminy uzyskały dochody na 1 mieszkańca powyżej 6 tys. zł: Płoskinia (6 525 zł), Mikołajki (6 117 zł) i Kisielice (6 012 zł). Najniższe dochody na 1 mieszkańca uzyskano w mieście Kętrzyn (3 526 zł), gminie Węgorzewo (3 656 zł) i mieście Braniewo (3 743 zł). Dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 1 649 zł.

Mapa 5. Dochody budżetów gmin w 2017 r.

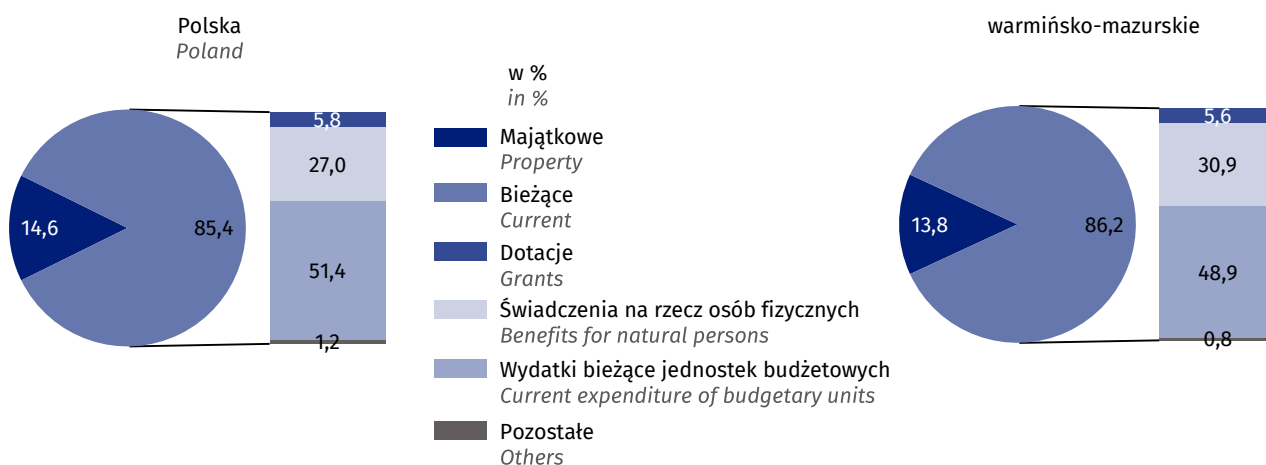
Map 5. Revenue of budgets of gminas in 2017



Tak jak wzrosły dochody w ujęciu rocznym, tak też wzrosły wydatki gmin. Wydatkowano 5 054,9 mln zł, tj. o 14,1% (o 624,1 mln zł) więcej niż w 2016 r. Stanowiło to 4,5% wydatków wszystkich gmin w kraju. Wydatki bieżące wyniosły 4 359,7 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 8,3% (o 333,4 mln zł). Z tej kwoty na wydatki bieżące jednostek budżetowych przeznaczono 2 474,3 mln zł. Wydatki majątkowe ukształtowały się na poziomie 695,2 mln zł i wzrosły w ujęciu rocznym o 71,9% (o 290,8 mln zł). Prawie wszystkie z nich (97,5%) przeznaczono na inwestycje.

Wykres 15. Struktura wydatków budżetów gmin według rodzajów w 2017 r.

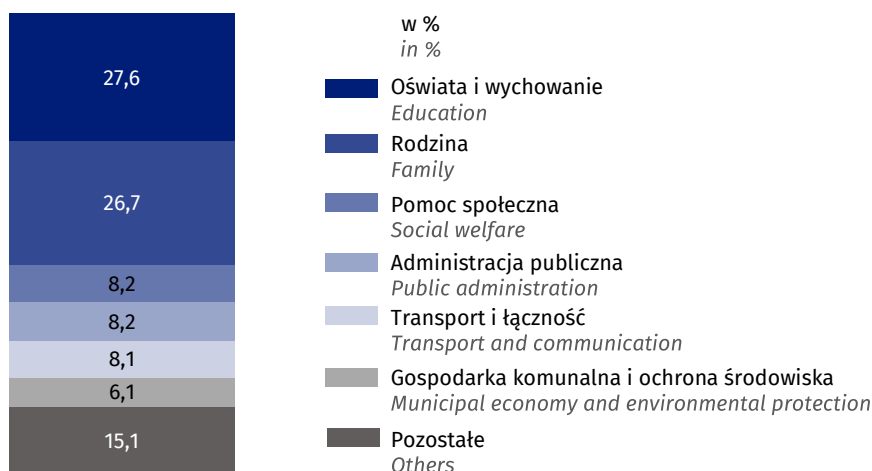
Chart 15. Structure of expenditure of budgets of gminas by types in 2017



W strukturze wydatków gmin według rodzajów, podobnie jak w kraju, przeważały wydatki bieżące: w warmińsko-mazurskim 86,2%, w kraju 85,4%. Spośród nich połowę stanowiły wydatki bieżące jednostek budżetowych (48,9% wydatków ogółem, w kraju 51,4%). Wydatki majątkowe województwa stanowiły 13,8% wydatków ogółem (w kraju 14,6%).

Wykres 16. Struktura wydatków budżetów gmin według działów w 2017 r.

Chart 16. Structure of expenditure of budgets of gminas by divisions in 2017

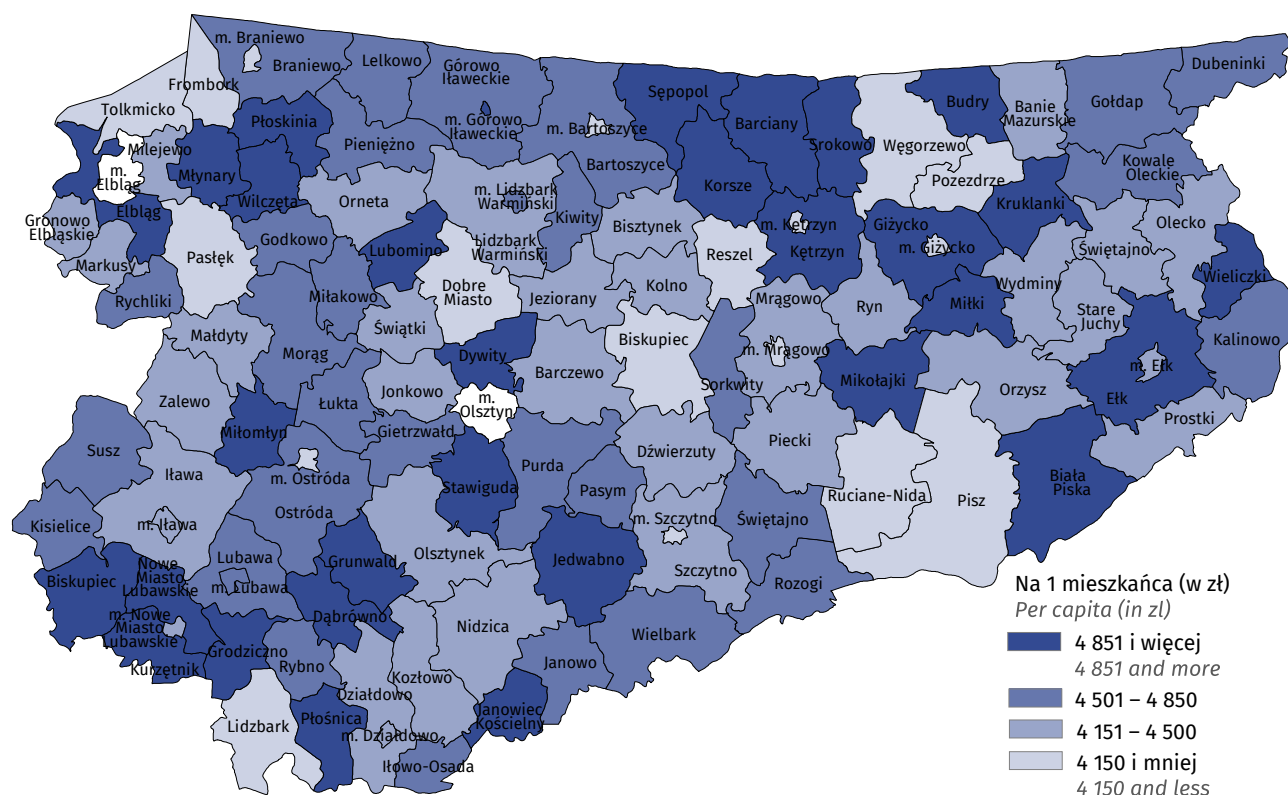


W 2017 r. najwięcej wydatków gminy przeznaczyły na oświatę i wychowanie (27,6% wydatków ogółem). Nieco mniej wydatkowano w dziale rodzina (26,7%). Kolejne pod względem wielkości były wydatki na pomoc społeczną i administrację publiczną (po 8,2%).

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2017 r. wyniosły 4 431 zł i uplasowały warmińsko-mazurskie na 7 miejscu wśród wszystkich województw w kraju. Były one wyższe niż średnia krajowa o 2,1% (o 93 zł). Najwyższe wydatki odnotowano w województwie pomorskim (4 906 zł) i mazowieckim (4 594 zł), natomiast najniższe w opolskim (3 816 zł) i świętokrzyskim (3 952 zł). Tylko 2 gminy w województwie warmińsko-mazurskim uzyskały wydatki ponad 6 tys. zł na 1 mieszkańca: Płoskinia (7 324 zł) i Stawiguda (6 064 zł). Najniższe wydatki były w gminie Węgorzewo (3 566 zł) i Pisz (3 612 zł). Wydatki inwestycyjne osiągnęły wartość 594 zł na 1 mieszkańca i wzrosły w skali roku o 71,7%.

Mapa 6. Wydatki budżetów gmin w 2017 r.

Map 6. Expenditure of budgets of gminas in 2017



Po 4 latach nadwyżki (w 2013 r. 91,7 mln zł, w 2014 r. 1,7 mln zł, w 2015 r. 111,9 mln zł, w 2016 r. 170,8 mln zł) pogorszył się wynik finansowy. Budżety gmin zamknęły rok 2017 deficytem w wysokości minus 71,7 mln zł. Gminy województwa warmińsko-mazurskiego znalazły się w grupie 12 województw, w których zanotowano deficyt. Największy deficyt odnotowano w województwie wielkopolskim (minus 305,1 mln zł). Wśród 4 województw, które uzyskały nadwyżkę, najlepszy wynik przypadł gminom województwa zachodniopomorskiego (206,0 mln zł). Wynik budżetów gmin w kraju osiągnął wartość minus 795,2 mln zł. W województwie warmińsko-mazurskim 37 gmin zakończyło rok 2017 nadwyżką, w tym największą gmina Pisz (10,4 mln zł), natomiast 77 deficytem, w tym największym miasto Ełk (minus 12,0 mln zł).

Uwagi metodologiczne

I. Źródła i zakres danych

1. Finanse jednostek samorządu terytorialnego obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną od 1 I 2010 stanowi ustawa o finansach publicznych z dnia 27 VIII 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2077) i przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009 Nr 157, poz. 1241, z późniejszymi zmianami). W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

– ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1875),

– ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1868),

– ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 2096),

– ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2017 poz. 1453),

– rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 I 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1015, z późniejszymi zmianami),

– rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat.

5. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdawczości budżetowej Ministerstwa Finansów.

6. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

7. Przy przeliczaniu dochodów i wydatków na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

8. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

9. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

II. Objaśnienia podstawowych pojęć

1. Na **dochody jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

a) dochody własne, tj.

- dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportowych, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
- dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy,
- środki pozyskane z innych źródeł na dofinansowanie zadań własnych;

b) dotacje:

- celowe z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (paragrafy 200, 620 oraz od 2015 r. – 205 i 625),
- otrzymane z funduszy celowych,
- pozostałe dotacje, w tym realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;

c) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

2. **Wydatki jednostek samorządu terytorialnego** dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia (wraz z pochodnymi),
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje m.in. dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

Methodological notes

I. Sources and scope of data

1. Finances of local government units include the processes connected with accumulation and allocation of public funds.

2. The presented data include information concerning the budgets of local government units (of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis since 1 I 2010 is provided by the Law on Public Finances of 27 VIII 2009 (uniform text Journal of Laws 2017 item 2077) and regulations introducing the Law on Public Finances (Journal of Laws 2009 No. 157, item 1241, with later amendments). In case of the financial management of local government units, the legal basis is additionally provided by:

– the Law of 8 III 1990 on Gmina Local Government Journal of Laws 2017 item 1875),

– the Law of 5 VI 1998 on Powiat Local Government (Journal of Laws 2017 item 1868),

– the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Local Government (Journal of Laws 2017 item 2096),

– the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Government Units (uniform text Journal of Laws 2017 item 1453),

– the Minister of Finances Regulation of 16 I 2014 on Budgetary Reporting (uniform text Journal of Laws 2016 item 1015),

– the Minister of Finances Regulation of 2 III 2010 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenue and Expenditure, and Funds from Foreign Resources (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053).

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat.

5. Information concerning budgets of local government units is compiled on the basis of the Ministry of Finance budgetary reporting.

6. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

7. When computing revenue and expenditure per capita, population as of 30 VI was adopted.

8. Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item „total”.

9. Broader information and detailed methodological description is published in methodological volumes and discipline-specific statistical publications of the Central Statistical Office.

II. Explanatory notes of basic terms

1. Revenue of local government units comprise:

a) own revenue, i.e.:

- revenue from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- receipts from taxes and fees established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions, stamp duty, royalties for mineral exploration and marketplace stall trading fee,
- revenue from property, e.g. revenue from renting and leasing,
- funds from other sources for the additional financing of own tasks;

b) grants:

- targeted grants from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, task realized on the basis of agreements with government administration bodies,
- provided under programmes financed from European funds and other not reimbursable foreign funds and payments from the European funds budget (paragraphs 200, 620 and since 2015 – 205 and 625),
- received from the state owned appropriated funds,
- other grants, of which realised on the basis of agreements with bodies of the local government units;

c) general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalization, educational, compensatory, balancing and regional.

2. Expenditure of local government units are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditure, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- grants, among others, for organisational and legal units operating within local government units budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.